

Bruselj, 25. november 2022
(OR. en)

15094/22

**Medinstitucionalna zadeva:
2022/0299(NLE)**

**SOC 644
EMPL 445
ECOFIN 1193**

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Predlog PRIPOROČILA SVETA o zadostnem minimalnem dohodku za aktivno vključevanje – <i>politični dogovor</i>

I. UVOD

1. Komisija je 28. septembra 2022 Svetu poslala navedeni predlog. 4. marca 2021 je sprejela Akcijski načrt za evropski steber socialnih pravic, ki so ga voditelji in voditeljice Unije pozdravili na vrhu v Portu 8. maja 2021. Evropski svet je pozdravil krovne cilje Akcijskega načrta za evropski steber socialnih pravic za leto 2030 na ravni EU na področju revščine, zaposlovanja ter znanj in spretnosti. Do leta 2030 bi se moralo število oseb, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost, zmanjšati za vsaj 15 milijonov, od katerih bi moralo biti vsaj pet milijonov otrok; vsaj 78 % ljudi med 20. in 64. letom starosti bi moralo biti zaposlenih in vsako leto bi se moralo 60 % odraslih udeležiti usposabljanja.

2. Predlog temelji na Priporočilu Sveta 92/441/EGS o skupnih merilih v zvezi z zadostnimi sredstvi in socialno pomočjo v sistemih socialne zaščite, ki ga bo nadomestil, in dopolnjuje Priporočilo Komisije 2008/867/ES o dejavnem vključevanju oseb, izključenih s trga dela. K pripravi predloga je pozval Svet v svojih sklepih z dne 9. oktobra 2020 o okrepitvi zaščite minimalnega dohodka v boju proti revščini in socialni izključenosti ob pandemiji COVID-19 in po njej¹.
3. Komisija je 7. oktobra 2022 predlog predstavila Delovni skupini za socialna vprašanja. Delovna skupina je predlog obravnavala na sejah 27. oktobra 2022 ter 14. in 22. novembra 2022. Delegacije so se prek neformalnega pisnega posvetovanja, zaključenega 25. novembra 2022, soglasno dogovorile o priloženem kompromisnem besedilu predsedstva.
4. Ker pravnolingvistična služba ni mogla pregledati predloga pred njegovo predložitvijo Coreperju in Svetu (EPSCO) 8. decembra, naj Coreper in Svet skleneta politični dogovor o priloženem besedilu.

---

¹ Dok. 11721/20 REV2.

II. ZAKLJUČEK

5. Odbor stalnih predstavnikov naj torej:
  - a) potrdi dogovor Delovne skupine za socialna vprašanja o besedilu predloga iz priloge k temu dopisu;
  - b) priporoči Svetu (EPSCO), naj na seji 8. decembra 2022 sklene politični dogovor o priporočilu Sveta o zadostnem minimalnem dohodku za aktivno vključevanje.
6. Po političnem dogovoru bo osnutek priporočila pregledala pravno lingvistična služba in bo predlagan za sprejetje kot točka pod „I/A“ na eni od prihodnjih sej Sveta.

Predlog

PRIPOROČILO SVETA

o zadostnem minimalnem dohodku za aktivno vključevanje

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 292 v povezavi s členom 153(1), točka (j), Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Da bi ljudem zagotovili dostojno življenje v vseh življenjskih obdobjih, je zastavljeni cilj tega priporočila boj proti revščini in socialni izključenosti ter doseganje visokih ravni zaposlovanja; to naj bi dosegli tako, da bi se zavzemali za zadostno dohodkovno podporo, zlasti minimalni dohodek, učinkovit dostop do omogočitvenih in osnovnih storitev za osebe, ki nimajo zadostnih sredstev, ter vključevanje tistih, ki lahko delajo, na trg dela v skladu s pristopom aktivnega vključevanja.
- (2) V skladu s členom 151 PDEU so cilji Unije in držav članic med drugim spodbujanje zaposlovanja, izboljšanje življenjskih razmer in delovnih pogojev, ustrezna socialna zaščita in boj proti izključenosti.

- (3) V členu 34 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina) se priznava in spoštuje pravica do dajatev socialne varnosti in socialnih služb. Listina določa tudi, da ima vsakdo, ki v Uniji zakonito prebiva in spreminja prebivališče, pravico do dajatev socialne varnosti in socialnih ugodnosti ter da Unija v boju proti socialni izključenosti in revščini priznava in spoštuje pravico do socialne pomoči in pomoči pri pridobitvi stanovanj, ki naj zagotovita dostojno življenje vsem, ki nimajo zadostnih sredstev.
- (4) V Priporočilu Sveta 92/441/EGS z dne 24. junija 1992 o skupnih merilih v zvezi z zadostnimi sredstvi in socialno pomočjo v sistemih socialne zaščite² so države članice pozvane, naj v okviru celovitih in doslednih prizadevanj za boj proti socialni izključenosti priznajo, da ima vsakdo temeljno pravico do zadostnih sredstev in socialne pomoči, da lahko živi človeka dostojno življenje, ter se jim priporoča, naj po potrebi prilagodijo svoje sisteme socialne zaščite. Glede na vsebino tega priporočila je Priporočilo 92/441/EGS primerno nadomestiti.
- (5) Priporočilo Komisije 2008/867/ES z dne 3. oktobra 2008 o dejavnem vključevanju oseb, izključenih s trga dela,³ določa celostno strategijo za omogočanje boljšega dostopa do trajnostne, kakovostne zaposlitve za tiste, ki so sposobni delati, ter za to, da se priskrbijo sredstva, ki zadostujejo za dostojno življenje, skupaj s podporo za vključitev v družbo za tiste, ki za delo niso sposobni. Ta integrirani pristop, ki temelji na kombinaciji treh sklopov politike – ustrezne dohodkovne podpore, vključujočih trgov dela in dostopa do kakovostnih storitev – je še posebej pomemben za osebe, ki so najbolj oddaljene od trga dela ali izključene iz družbe.

---

² Priporočilo Sveta 92/441/EGS z dne 24. junija 1992 o skupnih merilih v zvezi z zadostnimi sredstvi in socialno pomočjo v sistemih socialne zaščite (UL L 245, 26.8.1992).

³ Priporočilo Komisije 2008/867/ES z dne 3. oktobra 2008 o dejavnem vključevanju oseb, izključenih s trga dela (UL L 307, 18.11.2008).

- (6) Evropski parlament, Svet in Komisija so novembra 2017 razglasili evropski steber socialnih pravic⁴, ki določa 20 načel, pomembnih za dobro delujoče in poštene trge dela ter sisteme socialnega varstva. V načelu 14 je določeno, da ima „[v]sakdo brez zadostnih sredstev [...] pravico do primerne minimalnega dohodka, ki zagotavlja dostojno življenje v vseh obdobjih ter učinkovit dostop do potrebnega blaga in storitev. Za tiste, ki so delovno sposobni, bi se moral minimalni dohodek kombinirati s pobudami za (ponovno) vključitev na trg dela.“
- (7) Akcijski načrt za evropski steber socialnih pravic⁵ (v nadaljnjem besedilu: Akcijski načrt) določa cilj oblikovati močno socialno Unijo. Evropski svet je junija 2021 pozdravil socialni cilj Unije za zmanjšanje revščine v skladu z Izjavo iz Porta⁶; v skladu s tem ciljem bi se moralo do leta 2030 število ljudi, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost, zmanjšati za vsaj 15 milijonov⁷, od katerih bi moralo biti vsaj pet milijonov otrok. Pozdravil je tudi krovne cilje glede zaposlovanja, tj. da bi moralo biti zaposlenih vsaj 78 % ljudi med 20. do 64. letom starosti, ter glede znanj in spretnosti, tj. da bi se moralo vsako leto usposabljanja udeležiti vsaj 60 % vseh odraslih. Revidiran pregled socialnih kazalnikov in primerjalni okvir minimalnega dohodka, o katerem se je dogovoril Odbor za socialno zaščito, krepi analitično podlago evropskega semestra, skupnega poročila o zaposlovanju in specifičnih priporočil za države.
- (8) V agendi za trajnostni razvoj do leta 2030 in njenih podpornih ciljih je poudarjeno, da mora biti trajnostna gospodarska rast tesno povezana z izkoreninjenjem revščine in drugega pomanjkanja, zmanjšanjem neenakosti ter boljšim dostopom do zdravstva, izobrazbe in zaposlitve.

---

⁴ Medinstitucionalna razglasitev evropskega stebra socialnih pravic (2017/C 428/09).

⁵ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij „Akcijski načrt za evropski steber socialnih pravic“ (COM(2021) 102 final).

⁶<https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2021/05/08/the-porto-declaration/>

⁷ V primerjavi z letom 2019.

- (9) Evropski parlament je v svoji resoluciji z dne 24. oktobra 2017⁸ države članice pozval k uvedbi ustreznega minimalnega dohodka, pri čemer je poudaril vlogo zaščite minimalnega dohodka kot sredstva za boj proti revščini. Svet je v svojih sklepih z dne 12. oktobra 2020⁹ pozval Komisijo, naj sproži posodobitev okvira Unije, da se tako učinkovito podprejo in dopolnijo politike držav članic za nacionalno zaščito minimalnega dohodka. Med Konferenco o prihodnosti Evrope so se državljani in državljanke zavzeli za skupen okvir Unije na področju minimalnega dohodka¹⁰.
- (10) To priporočilo temelji na ugotovitvah ocen Komisije¹¹, v katerih je pregledan napredek, dosežen pri izvajanju Priporočila Komisije 2008/867/ES. Ocene so potrdile veljavnost pristopa aktivnega vključevanja, vendar so izpostavile posebne izzive, ki so med drugim povezani z nizko zadostnostjo minimalnega dohodka, njegovim omejenim uveljavljanjem in ozko pokritostjo z njim, s potencialnimi odvratilnimi dejavniki, ki izhajajo iz davčnega sistema in sistema socialnih prejemkov, ter s problematičnim dostopom do kakovostnih storitev, ki spodbujajo socialno vključevanje in vključevanje na trg dela. Pozvale so tudi k močnejšemu fokusu na zadostno podporo za socialno vključevanje ljudi, ki ne morejo delati.

---

⁸ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 24. oktobra 2017 o politikah na področju minimalnega dohodka kot sredstvu za boj proti revščini (2016/2270(INI)).

⁹ Sklepi Sveta z dne 12. oktobra 2020 o okrepitvi zaščite minimalnega dohodka v boju proti revščini in socialni izključenosti ob pandemiji COVID-19 in po njej.

¹⁰ Konferenca o prihodnosti Evrope – poročilo o končnem izidu, maj 2022, str. 58.

¹¹ Delovni dokument služb Komisije z naslovom „*Follow-up on the implementation by the Member States of the 2008 European Commission recommendation on active inclusion of people excluded from the labour market – Towards a social investment approach*“ (Spremljanje izvajanja priporočila Evropske komisije iz leta 2008 o dejavnem vključevanju oseb, izključenih s trga dela – v smeri pristopa socialnih naložb, v državah članicah) (SWD(2013) 39 final). Delovni dokument služb Komisije z naslovom „*Commission Staff Working Document on the implementation of the 2008 Commission Recommendation on the active inclusion of people excluded from the labour market*“ (Delovni dokument služb Komisije o izvajanju Priporočila Komisije iz leta 2008 o dejavnem vključevanju oseb, izključenih s trga dela) (SWD(2017) 257 final).

- (11) Kljub določenemu napredku, doseženemu pri zmanjševanju revščine in socialne izključenosti v Uniji v zadnjem desetletju, je bilo leta 2021 ogroženih še vedno več kot 95,4 milijona ljudi, pri čemer so bile ženske bolj ogrožene kot moški. Zaskrbljujoče je, da so se povečale ogroženost zaradi revščine pri ljudeh, ki živijo v gospodinjstvih (pretežno) brez delovno aktivnih članov, ter globina in trdovratnost revščine v številnih državah članicah, obenem pa se je zmanjšal učinek socialnih transferjev na zmanjšanje revščine. Unija in njene države članice bi si morale bolj in učinkoviteje prizadevati za pomoč najbolj ranljivim in prikrajšanim osebam.
- (12) Trajnostna in kakovostna zaposlitev je najboljša pot iz revščine in socialne izključenosti. Hkrati zagotavljanje, da je več ljudi na trgu dela, prispeva k financiranju sistemov socialne zaščite in povečuje njihovo finančno vzdržnost, prispeva k medgeneracijski pravičnosti in spodbuja socialno kohezijo. Za doseganje višjih stopenj zaposlenosti je ključno podpirati ljudi pri uspešnih premikih znotraj trga dela.
- (13) Družbene in gospodarske prednosti ustreznih in ciljno usmerjenih socialnovarstvenih mrež so postale še pomembnejše v času omejitev gibanja zaradi pandemije COVID-19. Zaježitveni ukrepi so imeli nesorazmeren vpliv na ženske in prikrajšane skupine, zlasti v smislu dostopa do zdravstvenega varstva na področju fizičnega in duševnega zdravja, do izobraževanja in do ustreznih storitev, kar je tudi poslabšalo že obstoječe omejitve pri dostopu do zaposlitve.¹² Izkušnje, pridobljene med krizo, so izpostavile tudi pomen ustreznih, celovitih in odpornih sistemov socialne zaščite kot preventivnih in na pretrse odpornih instrumentov, ki prispevajo k okrevanju.

---

¹² Skupno poročilo o zaposlovanju za leto 2022.

- (14) Makroekonomski trendi, povezani z globalizacijo, zelenim in digitalnim prehodom, demografskimi spremembami in spreminjajočimi se vzorci dela, še naprej vplivajo na Unijo. Celovite in zanesljive socialnovarstvene mreže, ki zagotavljajo zadostno dohodkovno podporo in olajšujejo premike znotraj trga dela, vključno s podporo za preusposabljanje in izpopolnjevanje, lahko pripomorejo k pravičnosti in vključujočnosti navedenih procesov. Zaradi sprememb v kariernih vzorcih, skupaj s povečanjem nestandardnih oblik zaposlitve, lahko ljudje z nizkimi dohodki težje izpolnijo pogoje za dostop do sistemov socialne zaščite, ki temeljijo na zavarovanju, poleg tega pa te spremembe lahko povzročijo povečano povpraševanje po alternativnih podpornih ukrepih, kot je minimalni dohodek. Poleg tega po neupravičeni in nezakoniti vojni agresiji Rusije proti Ukrajini močno zvišanje cen energije in posledična inflacija vplivata na gospodinjstva z nizkimi in nižjimi srednjimi dohodki. Dohodkovni ukrepi lahko ciljajo na ranljive skupine in so združljivi z ohranjanjem spodbud za zmanjšanje povpraševanja po energiji in izboljšanje energijske učinkovitosti.
- (15) To priporočilo se osredotoča na „osebe, ki nimajo zadostnih sredstev“, tj. osebe, ki živijo v gospodinjstvih z nezadostnimi, nerednimi ali negotovimi denarnimi in materialnimi sredstvi, ki so nepogrešljiva za njihovo zdravje in dobrobit ter za udeležbo v gospodarskem in družbenem življenju. Tistim, ki lahko delajo, morajo zanesljive socialnovarstvene mreže olajšati (ponovno) vključitev na trg dela s specifičnimi podpornimi ukrepi, ki združujejo aktivne ukrepe trga dela, podporo pri iskanju zaposlitve, izobraževanje in usposabljanje. Vsem v stiski, tudi tistim, ki ne morejo delati, zagotavljajo zadostno dohodkovno podporo in omogočitevne storitve. Socialnovarstvene mreže torej niso pasivno orodje, ampak delujejo, kolikor je to mogoče, kot odskočna deska za socialno-ekonomsko vključevanje in navzgor usmerjeno socialno mobilnost ter izboljšujejo vključenost in zaposlitvene možnosti.

- (16) Socialnovarstvene mreže vključujejo vrsto denarnih prejemkov in prejemkov v naravi, s čimer zagotavljajo dohodkovno podporo ter dostop do omogočitvenih in osnovnih storitev. Pomemben sestavni del dohodkovne podpore so socialnovarstveni prejemki na podlagi minimalnega dohodka, opredeljeni kot neprispelni in na materialni položaj vezani denarni prejemki kot zadnja možnost, katerih namen je zapolniti vrzel za doseganje določene skupne ravni dohodka v zadevnem gospodinjstvu, kadar so drugi viri dohodka ali prejemkov izčrpani ali ne zadostujejo za zagotovitev dostojnega življenja. V nekaterih državah članicah se lahko socialnovarstveni prejemki na podlagi minimalnega dohodka kombinirajo z drugimi denarnimi prejemki, ki se zagotavljajo gospodinjstvu in njegovim članom, kot so otroški dodatki, družinski prejemki, stanovanjski dodatki, denarna nadomestila za brezposelnost, invalidski in starostni prejemki ali socialni prejemki za zaposlene. Dopolnjuje lahko tudi minimalne pokojnine in dohodke iz dela. To priporočilo obravnava predvsem minimalni dohodek in ne posega v Priporočilo Sveta o dostopu delavcev in samozaposlenih oseb do socialne zaščite¹³.
- (17) Minimalni dohodek je ključni element strategij za izhod iz revščine in izključenosti ter lahko deluje kot avtomatski stabilizator. V času gospodarske krize lahko pomaga podpreti trajnostno in vključujoče okrevanje, ublažiti upad dohodkov gospodinjstev in omejiti število oseb, izpostavljenih tveganju revščine ali socialne izključenosti. Za tiste, ki lahko delajo, bi moral minimalni dohodek vključevati zadostne spodbude ter prilagojeno in sorazmerno pogojevanje za (ponovno) vključitev na trg dela. Hkrati bi moral biti minimalni dohodek zasnovan skupaj s spodbudami za delo, da se preprečijo učinki histereze na trgu dela in podpre visoka stopnja zaposlenosti, visoka delovna intenzivnost, trajnostni prehod na trg dela in navzgor usmerjena dohodkovna mobilnost.

---

¹³ Priporočilo Sveta z dne 8. novembra 2019 o dostopu delavcev in samozaposlenih oseb do socialne zaščite (2019/C 387/01).

- (18) Prejemki v naravi lahko dopolnijo denarne prejemke z olajšanjem dostopa do specifičnih storitev, kot so predšolska vzgoja in varstvo (v skladu s Priporočilom Sveta o vzpostavitvi evropskega jamstva za otroke¹⁴), zdravstveno varstvo in dolgotrajna oskrba, socialna stanovanja, zaposlovanje in usposabljanje, pa tudi do osnovnih storitev. Zagotavljanje takih prejemkov v naravi lahko pomaga umestiti oceno zadostnosti dohodkovne podpore v kontekst. Pri ocenjevanju zadostnosti dohodkovne podpore se lahko za osebe, ki nimajo zadostnih sredstev, upoštevajo nekateri prejemki v naravi, ki se zagotavljajo prek ciljno usmerjenih shem in ki podpirajo splošno potrošnjo (na primer boni za hrano ali nadomestilo stroškov, ki so neposredno povezani s stanovanji, vključno z zmanjšanjem tarif za energijo), če neposredno prispevajo k izboljšanju dohodkovnega položaja upravičencev do minimalnega dohodka.
- (19) Z okrepitevijo prizadevanj za izvajanje integriranih, zanesljivih socialnovarstvenih mrež se lahko ne le izboljša socialno in zdravstveno stanje oseb, ki so najbolj oddaljene od trga dela, temveč se lahko zagotovijo tudi trajne socialne in ekonomske koristi za Unijo, okrepi ekonomska, socialna in teritorialna kohezija ter ustvarijo bolj pravične, kohezivne in odporne družbe. Potrebna so nadaljnja prizadevanja za to, da se izboljša dostop oseb z nizkimi dohodki do sistema socialne zaščite, ki temelji na zavarovanju, da bi tako lažje pridobili pravice do socialne zaščite, zlasti z omogočanjem kakovostne zaposlitve, in za to, da se uskladi zagotavljanje dohodkovne podpore v okviru ustreznih sistemov. Te varstvene mreže bi morale pomagati tudi povečati dostop do zdravstvenega varstva in zdrave hrane za ljudi, ki živijo v revščini. Države članice bi si morale prizadevati za povečanje uspešnosti in učinkovitosti svojih sistemov socialne zaščite kot celote, vključno s podpiranjem dostopa do trga dela, da bi preprečile, da bi ljudje dolgoročno zapadli v revščino ali se morali zanašati na minimalni dohodek.

---

¹⁴ Priporočilo Sveta (EU) 2021/1004 z dne 14. junija 2021 o vzpostavitvi evropskega jamstva za otroke (UL L 223, 22.6.2021).

(20) Čeprav imajo vse države članice vzpostavljene socialnovarstvene mreže, je napredek pri zagotavljanju njihove dostopnosti in zadostnosti neenakomeren. Zasnova se med državami članicami razlikuje zaradi različnih nacionalnih tradicij in splošne strukture sistemov socialne zaščite ter medsebojnega vplivanja denarnih prejemkov in prejemkov v naravi. Kljub temu se države članice soočajo s podobnimi izzivi. Čeprav je prišlo do določene konvergence, do zdaj sprejete reforme niso bile vedno zadostne ali pa je bilo njihovo izvajanje počasno, kot kažejo ustrezna dolgoročna specifična priporočila za države, izdana v procesu evropskega semestra. Nacionalni načrti zadevnih držav članic v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost predvidevajo podporo reformam in naložbam za krepitev učinkovitosti, zasnove in odpornosti njihovih sistemov socialne zaščite, vključno z izboljšanjem zasnove minimalnega dohodka in zagotavljanjem navzgor usmerjene konvergence v zvezi z njegovo zadostnostjo in pokritostjo z njim. Več naložb je osredinjenih tudi na boj proti energetske revščini in na izboljšanje dostopa ranljivih gospodinjstev do osnovnih storitev.

- (21) Dohodkovna podpora se šteje za zadostno, če zagotavlja dostojno življenje v vseh življenjskih obdobjih. Za zagotovitev zadostnosti skupne dohodkovne podpore je potrebna zanesljiva in pregledna metodologija za določanje, redno pregledovanje in, kadar je to ustrezno, vsakoletno prilagajanje minimalnega dohodka, ki temelji na ustreznih kazalnikih in upošteva specifične potrebe gospodinjstva. Ocena zadostnosti lahko temelji na referenčnih vrednostih, kot je nacionalni prag tveganja revščine¹⁵ ali metodologije, ki temeljijo na nacionalno opredeljeni košarici blaga in storitev, ki odraža življenjske stroške in potrebe oseb, ki nimajo zadostnih sredstev, v dani državi članici ali regiji. Zadostnost je mogoče meriti tudi glede na dohodek iz dela, kot je dohodek zaposlenega z nizkimi dohodki ali minimalno plačo, ob hkratnem upoštevanju praga tveganja revščine ali življenjskih stroškov in potreb oseb, ki nimajo zadostnih sredstev. Čeprav je jasno, da bi moral biti dohodek iz dela (že na ravni minimalne plače) višji od dohodka iz socialnih prejemkov, ni dokazov o tem, da naj bi osebe, ki prejemajo minimalno dohodkovno podporo, v povprečju imele občutno manj možnosti, da bodo našle zaposlitev. Glede na razlike v ustreznosti med državami bi morale države članice postopno doseči ustrezne ravni skupne dohodkovne podpore. Države članice bi morale pri določanju in prilagajanju ravni minimalnega dohodka upoštevati stopnjo inflacije (zlasti na področju hrane in energije), rast življenjskih stroškov in gibanje plač.

---

¹⁵ Prag tveganja revščine je opredeljen kot 60 % srednjega ekvivalentnega razpoložljivega dohodka po socialnih transferjih (EUROSTAT).

- (22) Merila za upravičenost do minimalnega dohodka lahko nekaterim skupinam onemogočajo dostop do njega. Načeloma so otroci zajeti v okviru gospodinjstva. Vendar lahko starostna meja za prosilce, določena nad 18 let, omeji dostop mladim odraslim. Omejitve, povezane z minimalnim trajanjem zakonitega prebivanja, lahko omejijo dostop tistim, ki niso državljani zadevne države, brezdomci ali osebe, ki živijo na prikrajšanih območjih (npr. v romskih naseljih), pa brez stalnega prebivališča težko uveljavljajo pravico so minimalnega dohodka. Čeprav je ocena materialnega položaja ključni element za zagotovitev ustreznega usmerjanja minimalnega dohodka, lahko pride tudi do nezadostne pokritosti, kadar je prag najvišje skupne vrednosti dohodka in premoženja pri oceni materialnega položaja določen nizko, zaradi česar so nekatera gospodinjstva izključena, tudi če so revna. Uvedba npr. nediskriminatornih meril za dostop do minimalnega dohodka ne vpliva na izjeme od enakega obravnavanja, ki jih določa ali dovoljuje pravo Unije, kot je Direktiva 2004/38/ES Evropskega parlamenta in Sveta.
- (23) Odpraviti je treba vrzeli v pokritosti z minimalnim dohodkom in zagotoviti kontinuiteto pokritosti v različnih življenjskih obdobjih z uvedbo preglednih in nediskriminatornih meril za dostop. Starost, obstoj stalnega naslova ali zahteva po nesorazmerno dolgem zakonitem prebivanju ne bi smeli predstavljati ovire za dostop do minimalnega dohodka. Ocena materialnega položaja običajno vključuje različne vrste dohodkov (kot so dohodki iz dela ali že dodeljeni prejemki) in določeno premoženje (kot je lastnina). Pragovi za oceno materialnega položaja ter vrste prihodkov in premoženja, ki so izključene iz ocene materialnega položaja, bi morali odražati dostojno življenje za različne vrste in velikosti gospodinjstev v zadevni državi članici. Nizki dohodki iz dela (kot so enkratni ali neredni dohodki) bi se morali pri oceni materialnega položaja obravnavati sorazmerno na način, ki ščiti spodbude za delo za tiste, ki lahko delajo, in ne izključuje prosilcev iz prejetanja (morda nižjih) socialnih prejemkov. Dostop do minimalnega dohodka je treba odobriti hitro, brez nepotrebne odlašanja, pravica pa bi morala biti neomejena, pod pogojem, da prosilci ob rednih pregledih še naprej izpolnjujejo merila za upravičenost in specifično pogojevanje. Predvideni 30-dnevni rok za obravnavo vloge od takrat, ko je bila vložena, se lahko prekine, če je treba ugotoviti vsa dejstva, vendar pod pogojem, da osebe, ki nimajo zadostnih sredstev, po možnosti prejmejo ustrezno začasno pomoč.

- (24) V času upada gospodarske rasti in raznovrstnih kriznih razmer ima lahko prožnost pri zasnovi minimalnega dohodka, vključno z začasno poenostavljenim dostopom, sprostitev meril za upravičenost ali podaljšanjem trajanja prejemkov, pomembno vlogo pri blaženju negativnih socialnih posledic in stabilizacijsko vlogo v gospodarstvu. Ukrepi fiskalne konsolidacije, ki povzročijo znižanje ravni zaščite in ne izboljšanja učinkovitosti sistemov, bi morali biti uporabljeni le kot zadnja možnost in bi morali biti pospremljeni z oceno porazdelitvenega učinka za ublažitev negativnih učinkov na najbolj prikrajšane; raven zaščite bi morala v vsakem primeru ostati ustrezna.
- (25) Nesorazmerno upravno breme, neozaveščenost ali strah pred stigmatizacijo ali diskriminacijo lahko povzročijo, da upravičenci do minimalnega dohodka ne zaprosijo za dostop do njega. S preprečevanjem razdrobljenosti sistemov, zagotovitvijo splošne dostopnosti in enostavnosti postopkov za vložitev vloge ter nudenjem upravne podpore potencialnim prosilcem se lahko poveča uveljavljanje minimalnega dohodka. Potrebni so dodatni ukrepi za lažje uveljavljanje minimalnega dohodka pri samohranilskih gospodinjskih, ki jih večinoma vodijo ženske. Poleg tega bi morala biti, ob spoštovanju pravil o varstvu podatkov, prizadevanja za ozaveščanje usmerjena zlasti v socialno prikrajšana območja in najbolj marginalizirana gospodinjska, vključno z romskimi. Nizka dostopnost digitalnih orodij ali pomanjkanje spretnosti za njihovo uporabo lahko prav tako predstavljata oviro za učinkovit dostop, tudi za invalide. Redno spremljanje in analiza ustreznih podatkov lahko pomagata razumeti vzroke neuveljavljanja in izboljšati odziv politike.

- (26) Ocena materialnega položaja se izvaja na ravni gospodinjstva, vendar pogosto ne upošteva položaja posameznikov v gospodinjstvu, morebitne neenake delitve družinskih dohodkov in želje po avtonomiji. To še posebej prizadene ženske, saj pri njih obstaja večja verjetnost, da bodo imele nižje dohodke, nižjo plačo in večjo obveznost oskrbe. Rešitve, sprejete v skladu z nacionalnim pravom in prakso, ki posameznim članom gospodinjstva olajšajo prejemanje njihovega deleža dohodkovne podpore, lahko prispevajo k enakosti spolov ter ekonomski neodvisnosti in dohodkovni varnosti žensk, mladih odraslih in invalidov, ne da bi se zaradi tega nujno spremenila praksa ocenjevanja materialnega položaja in povečala skupna raven socialnih prejemkov na ravni gospodinjstva.

- (27) Krepitev vključujočih trgov dela, dostopnih vsem, je pomembna za ublažitev dolgoročne odvisnosti od dohodkovne podpore. Aktivacijske zahteve in aktivne politike trga dela lahko spodbudijo večja prizadevanja pri iskanju zaposlitve in sprejemanje ponudb za delo, kadar vključujejo podporne storitve, kot so svetovanje, kovčing in pomoč pri iskanju zaposlitve, ter ukrepe za zagotavljanje ravnovesja med poklicnim in zasebnim življenjem. V skladu s Priporočilom Sveta o Mostu do delovnih mest – okrepitev jamstva za mlade¹⁶ bi bilo treba posebno pozornost nameniti mladim odraslim, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo in so izpostavljeni tveganju revščine ali socialne izključenosti, tako da se jih v najkrajšem možnem času vrne v izobraževanje, usposabljanje ali na trg dela, prejetje dohodkovne podpore pa bi moralo biti povezano s posebej močnimi aktivacijskimi ukrepi. V skladu s strategijo o pravicah invalidov bi bilo treba posebno pozornost nameniti tudi potrebam invalidov. Priložnosti za izpopolnjevanje in preusposabljanje, prilagojena podpora in svetovalno delo, ki ustrezajo specifičnim potrebam, zagotavljanje kakovostnih delovnih mest, spodbujanje ohranjanja zaposlitve in omogočanje napredovanja lahko podprejo prehod v zaposlitev v vseh starostih. Redni pregledi spodbud in odvratilnih dejavnikov, ki izhajajo iz davčnega sistema in sistema socialnih prejemkov, postopna odprava dohodkovne podpore ob zaposlitvi ali možnost njenega kombiniranja z zaslužkom lahko povečajo razpoložljivi dohodek gospodinjstva in s tem prispevajo k zagotavljanju, da se delo izplača, zmanjšanju revščine zaposlenih in spodbujanju formalnega zaposlovanja. Hkrati je treba skrbno zasnovati socialne prejemke za zaposlene, da bi se preprečile pasti nizkih plač.
- (28) Zaposlovanje v socialnem gospodarstvu bi lahko pomenilo odskočno desko za druge sektorje trga dela. Olajšanje prehoda v zaposlitev bi bilo treba podpirati z zagotavljanjem namenskih ukrepov za delodajalce, ki bi jih po potrebi spremljale ciljno usmerjene finančne spodbude.

---

¹⁶ Priporočilo Sveta z dne 30. oktobra 2020 o Mostu do delovnih mest – okrepitev jamstva za mlade in nadomestitvi Priporočila Sveta z dne 22. aprila 2013 o vzpostavitvi jamstva za mladino (UL C 372, 4.11.2020).

- (29) Za vzpostavitev zanesljivih socialnovarstvenih mrež so potrebne tudi storitve socialnega vključevanja, na primer socialno delo, svetovanje, kovčing, mentorstvo, psihološka podpora in različni rehabilitacijski programi, ter ukrepi, ki olajšujejo dostop do drugih omogočitvenih ali osnovnih storitev. Prav tako bi bilo treba nadaljevati prizadevanja za izboljšanje kakovosti storitev v skladu s prostovoljnim evropskim okvirom kakovosti za socialne storitve¹⁷ in zagotoviti stalen dostop do osnovnih storitev. Okrepiti bi bilo treba tudi ukrepe za odpravo finančnih in nefinančnih ovir, ki ovirajo enak in univerzalen dostop do storitev.
- (30) Bolj individualizirana podpora, namenjena opredelitvi in obravnavanju kompleksnih potreb oseb, ki nimajo zadostnih sredstev, in njihovih gospodinjestev, lahko pomembno prispeva k njihovemu uspešnemu socialnemu in ekonomskemu vključevanju. Ocena potreb je predpogoj za sklenitev prilagojenega načrta vključevanja, ki bi zajemal osebe v zadevnem gospodinjstvu, ki nimajo zadostnih sredstev (individualno ali skupno), pri čemer bi določal vrsto potrebne podpore in dogovorjene cilje. Podpora bi morala vključevati ukrepe socialnega vključevanja ali ukrepe aktivne politike trga dela v ustreznem zaporedju, odvisno od individualnega položaja in razpoložljivosti za delo, pri čemer bi morale biti zagotovljeno ravnovesje med pozitivnimi spodbudami in aktivacijskimi zahtevami¹⁸. Tudi dogovori o vključitvi v zaposlovanje, sklenjeni v skladu s Priporočilom Sveta o vključevanju dolgotrajno brezposelnih na trg dela¹⁹, se lahko uporabijo za ta namen in se lahko po potrebi ustrezno prilagodijo.

---

¹⁷ Prostovoljni evropski okvir kakovosti za socialne storitve (SPC/2010/10/8 final).

¹⁸ Dokazi kažejo, da aktivnejše iskanje zaposlitve vodi do večje zaposlenosti, medtem ko ni dokazov o podobnem pozitivnem učinku strožjih pravil o sankcijah na zaposlenost. Glej: OECD, „Does Demanding Activation Work? A Comparative Analysis of the Effects of Unemployment Benefit Conditionality on Employment in 21 Advanced Economies, 1980–2012“ (Ali zahtevanje aktivacije deluje? Primerjalna analiza učinkov pogojevanja denarnega nadomestila za brezposelnost na zaposlovanje v 21 razvitih gospodarstvih, 1980–2012).

¹⁹ Priporočilo Sveta z dne 15. februarja 2016 o vključevanju dolgotrajno brezposelnih na trg dela (UL C 67, 20.2.2016).

- (31) Učinkoviti mehanizmi upravljanja so ključni za zagotavljanje zanesljivih socialnovarstvenih mrež. Pri upravljanju socialnih prejemkov in zagotavljanju storitev bi se morala izkoristiti orodja, ki jih nudi digitalni prehod, pri čemer bi se morala preprečiti izključenost zaradi digitalnega razkoraka. Prizadevati bi si bilo treba za zagotovitev tesnega usklajevanja in prilagajanja obstoječih sistemov in socialnih prejemkov ter njihovega usklajevanja z drugimi politikami. Posebno pozornost je treba nameniti krepitvi operativne zmogljivosti vseh vključenih institucij. Izmenjava podatkov in tesnejše sodelovanje na različnih ravneh upravljanja in storitev, tudi s formalnimi sporazumi ali enotnimi kontaktnimi točkami, omogočata boljše integrirano podporo. Zanesljivo spremljanje in redno ocenjevanje učinka politike z vključevanjem vseh deležnikov lahko prispevata k večji učinkovitosti, ozaveščenemu oblikovanju politik in izboljšani preglednosti nacionalnih sistemov.
- (32) Organizacije civilne družbe imajo pogosto pomembno dopolnilno vlogo v boju proti revščini in socialni izključenosti. Njihove namenske dejavnosti lahko podpirajo javne organe pri oblikovanju in izvajanju politik vključevanja in aktivacije. Organizacije civilne družbe z zagotavljanjem materialne in psihosocialne podpore najranljivejšim prispevajo k ponovni vzpostavitvi človekovega dostojanstva in podpiranju socialnega vključevanja, hkrati pa usmerjajo tiste, ki lahko delajo, na poti do zaposlitve.
- (33) Vzajemno učenje in izmenjava dobrih praks na ravni Unije skupaj z analitičnim delom za nadaljnjo izpopolnitev obstoječega primerjalnega okvira Unije na področju minimalnega dohodka, med drugim s povečanjem razpoložljivosti in primerljivosti ustreznih kazalnikov ter rednosti podatkov, bi morala podpirati države članice pri oblikovanju in izvajanju nacionalnih reform.

- (34) Za podporo izvajanju tega priporočila so na voljo sredstva Unije. V okviru Evropskega socialnega sklada plus²⁰ bi morala vsaka država članica nameniti vsaj 25 % sredstev Evropskega socialnega sklada plus za boj proti socialni izključenosti. Evropski sklad za regionalni razvoj in program InvestEU lahko prav tako podpreta naložbe v omogočitevno socialno infrastrukturo, kot so socialna stanovanja ter predšolska vzgoja in varstvo, ter v opremo in dostop do kakovostnih storitev. Instrument za tehnično podporo ter mehanizem za okrevanje in odpornost že podpirata države članice pri oblikovanju in izvajanju strukturnih reform na področju minimalnega dohodka.
- (35) Izvajanje tega priporočila se ne sme uporabiti za znižanje ravni zaščite iz obstoječe nacionalne zakonodaje ali kot je določeno v Priporočilu 92/441/EGS. Države članice so pozvane, naj uvedejo ali ohranijo ugodnejše določbe od tistih, priporočenih v tem priporočilu.
- (36) Splošna vzdržnost javnih financ in zadostno financiranje minimalnega dohodka sta bistvena za njihovo odpornost, učinkovitost in uspešnost. Izvajanje tega priporočila ne bi smelo znatno vplivati na finančno ravnotežje sistemov socialne zaščite v državah članicah.

---

²⁰ Uredba (EU) 2021/1057 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1296/2013 (UL L 231, 30.6.2021).

- (37) Ocena porazdelitvenega učinka je koristno orodje za zajem učinka proračunskih ukrepov in drugih reform ter naložb na različne dohodkovne razrede, vključno z najbolj prikrajšanimi. Ocena porazdelitvenega učinka lahko tako prispeva k učinkovitejšemu in uspešnejšemu oblikovanju davčnih reform in reform na področju socialnih prejemkov ter zagotovi, da ni nihče prezrt. V Sporočilu Komisije so podane smernice za države članice o tem, kako najbolje vključiti oceno porazdelitvenega učinka v postopke oblikovanja politik²¹.
- (38) To priporočilo se sprejme ob polnem upoštevanju pristojnosti držav članic za oblikovanje in organiziranje njihovih sistemov socialne zaščite –

SPREJEL NASLEDNJE PRIPOROČILO

CILJ

- (1) Cilj tega priporočila je boj proti revščini in socialni izključenosti s spodbujanjem zadostne dohodkovne podpore, zlasti z minimalnim dohodkom, učinkovitim dostopom do omogočitvenih in osnovnih storitev za osebe, ki nimajo zadostnih sredstev, ter vključevanjem tistih, ki lahko delajo, na trg dela v skladu s pristopom aktivnega vključevanja, da bi se zagotovilo dostojno življenje v vseh življenjskih obdobjih.

---

²¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij, „Boljše ocenjevanje porazdelitvenega učinka politik držav članic“ (COM(2022) 494 final).

OPREDELITEV POJMOV

- (2) V tem priporočilu se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:
- (a) „osebe, ki nimajo zadostnih sredstev“, pomeni osebe, ki živijo v gospodinjstvih z nezadostnimi, nerednimi ali negotovimi denarnimi in materialnimi sredstvi, ki so nepogrešljiva za njihovo zdravje in dobrobit ter za udeležbo v gospodarskem in družbenem življenju;
  - (b) „dohodkovna podpora“ pomeni celoto vseh vrst denarnih prejemkov, ki se zagotavljajo gospodinjstvu in njegovim članom, vključno s socialnovarstvenimi prejemki na podlagi minimalnega dohodka;
  - (c) „minimalni dohodek“ pomeni neprispevne in na materialni položaj vezane varstvene mreže v skrajni sili za osebe, ki nimajo zadostnih sredstev, in ki delujejo v okviru sistemov socialne zaščite;
  - (d) „pokritost“ pomeni pravico do minimalnega dohodka v skladu z nacionalno zakonodajo;
  - (e) „uveljavljanje“ pomeni delež oseb, ki nimajo zadostnih sredstev in so upravičene do minimalnega dohodka ter to pravico dejansko uveljavljajo;
  - (f) „omogočitvene storitve“ pomenijo storitve, namenjene specifičnim potrebam oseb, ki nimajo zadostnih sredstev, za zagotovitev, da se lahko vključijo v družbo in, kjer je ustrezno, na trg dela, vključno s storitvami socialnega vključevanja, kot so socialno delo, svetovanje, kovčing, mentorstvo, psihološka podpora, rehabilitacija, ter drugimi splošnimi omogočitvenimi storitvami, vključno s predšolsko vzgojo in varstvom, zdravstvenim varstvom, dolgotrajno oskrbo, izobraževanjem in usposabljanjem ter stanovanji;

- (g) „osnovne storitve“ vključujejo vodo, sanitarno oskrbo, energijo, prevoz, finančne storitve in digitalne komunikacije;
- (h) „učinkovit dostop do storitev“ pomeni stanje, v katerem so zadevne storitve na voljo takoj, cenovno dostopne, dostopne, kakovostne in pravočasno zagotovljene, pri čemer imajo potencialni uporabniki enak dostop do njih ter se zavedajo njihovega obstoja in pravic do njihove uporabe;
- (i) „načrt vključevanja“ pomeni dogovor ali niz dogovorov, sklenjenih z osebami, ki nimajo zadostnih sredstev, katerih cilj je spodbujanje njihovega socialnega vključevanja in, v primeru tistih, ki lahko delajo, njihove vključitve na trg dela.

ZADOSTNOST DOHODKOVNE PODPORE

- (3) Državam članicam se priporoča, da zagotovijo in po potrebi okrepijo zanesljive socialnovarstvene mreže, ki zagotavljajo dostojno življenje v vseh življenjskih obdobjih, pri čemer združujejo zadostno dohodkovno podporo – s socialnovarstvenimi prejemki na podlagi minimalnega dohodka in drugimi spremljajočimi denarnimi prejemki – in prejemke v naravi ter tako omogočajo učinkovit dostop do omogočitvenih in osnovnih storitev. Zagotavljanje prejemkov v naravi lahko podpira zanesljivo dohodkovno podporo.
- (4) Za zagotovitev zadostne dohodkovne podpore se državam članicam priporoča, da določijo raven minimalnega dohodka s pregledno in trdno metodologijo, opredeljeno v skladu z nacionalnim pravom, in ob vključevanju ustreznih deležnikov. Priporoča se, da takšna metodologija upošteva vse vire dohodka, specifične potrebe in položaje prikrajšanosti gospodinjestev, dohodek zaposlenega z nizkimi dohodki ali minimalno plačo, življenjski standard in kupno moč ter ravni cen in z njimi povezana gibanja ter druge ustrezne elemente.

- (5) Ob ohranjanju spodbud, da se tisti, ki lahko delajo, (ponovno) vključijo na trg dela in na njem ostanejo, se priporoča, da dohodkovna podpora oseb, ki nimajo zadostnih sredstev, doseže raven, ki je vsaj enakovredna nečemu od naslednjega:
- (a) nacionalnemu pragu tveganja revščine ali
  - (b) denarni vrednosti potrebnega blaga in storitev, vključno z ustrežno prehrano, stanovanjem, zdravstvenim varstvom in osnovnimi storitvami, v skladu z nacionalnimi opredelitvami, ali
  - (c) drugim ravnem, primerljivim z ravnema iz točke (a) ali (b) in določenim z nacionalno zakonodajo ali prakso.
- (6) Državam članicam se priporoča, naj zadostno raven dohodkovne podpore iz odstavka 5 dosežejo postopoma in najpozneje do leta 2030, pri čemer naj ohranijo vzdržnost javnih financ.
- (7) Priporoča se, da države članice redno pregledujejo in po potrebi prilagajajo raven minimalnega dohodka, da bi ohranile zadostnost dohodkovne podpore, ob upoštevanju prejemkov v naravi.
- (8) Za spodbujanje enakosti spolov, dohodkovne varnosti in ekonomske neodvisnosti žensk, mladih odraslih in invalidov se priporoča, naj države članice zagotovijo možnost zahtevka za minimalni dohodek, ki se zagotavlja posameznim članom gospodinjstva.

POKRITOST Z MINIMALNIM DOHODKOM

- (9) Državam članicam se priporoča, naj zagotovijo, da so vse osebe, tudi mladi odrasli, ki nimajo zadostnih sredstev, pokrite z minimalnim dohodkom, določenim z zakonom, pri čemer opredelijo:
- (a) pregledna in nediskriminatorna merila za upravičenost, ki zagotavljajo učinkovit dostop do minimalnega dohodka, ne glede na obstoj stalnega naslova, hkrati pa zagotavljajo, da je trajanje zakonitega prebivanja sorazmerno;
  - (b) pragove za oceno materialnega položaja, ki odražajo življenjski standard v državi članici za različne vrste in velikosti gospodinjstev ter sorazmerno upoštevajo druge vrste dohodkov (in premoženja) gospodinjstva;
  - (c) čas, potreben za obravnavo vloge, pri čemer se zagotovi, da je odločba izdana brez nepotrebnega odlašanja, v praksi pa najpozneje v 30 dneh od vložitve vloge;
  - (d) neprekinjenost dostopa do minimalnega dohodka, dokler osebe, ki nimajo zadostnih sredstev, izpolnjujejo merila za upravičenost in z zakonom določene pogoje, pri čemer se upravičenost redno pregleduje, medtem ko se osebam, ki lahko delajo, zagotovi dostop do posebnih in sorazmernih ukrepov za aktivno vključevanje;
  - (e) enostavne, hitre, nepristranske in brezplačne pritožbene postopke, pri čemer se zagotovi, da so osebe, ki nimajo zadostnih sredstev, obveščene in imajo učinkovit dostop do takih postopkov;
  - (f) ukrepe, ki zagotavljajo, da se socialnovarstvene mreže odzivajo na različne vrste kriz, in lahko učinkovito blažijo negativne socialno-ekonomske posledice takih kriz.

UVELJAVLJANJE MINIMALNEGA DOHODKA

- (10) Priporoča se, da države članice spodbujajo ali olajšajo polno uveljavitev minimalnega dohodka, tako da:
- (a) zmanjšajo upravno breme, vključno s poenostavitvijo postopkov vložitve vloge in zagotovitvijo navodil po korakih za tiste, ki jih potrebujejo, ob upoštevanju razpoložljivosti digitalnih in nedigitalnih orodij;
  - (b) zagotovijo dostop do uporabniku prijaznih, brezplačnih in posodobljenih informacij o pravicah in obveznostih v zvezi z minimalnim dohodkom;
  - (c) vzpostavljajo stik z osebami, ki nimajo zadostnih sredstev, z namenom njihovega ozaveščanja in lažjega uveljavljanja minimalnega dohodka, zlasti pri samohranilskih gospodinjstvih, tudi z vključevanjem ustreznih deležnikov na nacionalni, regionalni in lokalni ravni;
  - (d) sprejmejo ukrepe za boj proti stigmatizaciji in nezavednim predsodkom, povezanim z revščino in socialno izključenostjo;
  - (e) sprejmejo ukrepe za izboljšanje ali razvoj metodologij ocenjevanja in redno ocenjujejo neuveljavljanje minimalnega dohodka v skladu z zadevnimi metodologijami ter, kjer je primerno, povezanih ukrepov za aktivacijo na trgu dela, pri tem pa opredeljujejo ovire in uvajajo popravne ukrepe.

DOSTOP DO VKLJUČUJOČIH TRGOV DELA

- (11) Z namenom spodbujanja visokih stopenj delovne aktivnosti in vključujočih trgov dela se državam članicam priporoča, naj – kjer je ustrezno, v sodelovanju s socialnimi partnerji – zagotovijo aktivacijo na trgu dela, odstranijo ovire za (ponovni) vstop v zaposlitev in ohranjanje zaposlitve, podpirajo delazmožne osebe na njihovi poti do kakovostne zaposlitve, zagotovijo spodbude za delo, obravnavajo revščino zaposlenih in segmentacijo trga dela, spodbujajo formalno zaposlovanje, se borijo proti neprijavljenemu delu in olajšajo priložnosti za delo, tako da:
- (a) zagotovijo, da aktivacijske zahteve zagotavljajo zadostne spodbude za (ponovni) vstop na trg dela, hkrati pa so postopne in sorazmerne; posebno pozornost bi bilo treba nameniti mladim odraslim, da se v najkrajšem možnem času usmerijo nazaj v izobraževanje, usposabljanje ali na trg dela;
  - (b) izboljšajo naložbe v človeški kapital s politikami vključujočega izobraževanja in usposabljanja, podpiranjem izpopolnjevanja in preusposabljanja, zlasti oseb z nizko ravnijo spretnosti ali zastarelimi spretnostmi, med drugim s sodelovanjem s socialnimi partnerji;
  - (c) zagotovijo možnosti za kombiniranje dohodkovne podpore z dohodkom iz dela, postopno odpravo dohodkovne podpore ali ohranitev pravice do dohodkovne podpore med kratkim ali občasnim delom, poskusnimi dobami ali pripravništvu;
  - (d) redno pregledujejo spodbude in odvračilne dejavnike, ki izhajajo iz davčnega sistema in sistema socialnih prejemkov;
  - (e) podpirajo priložnosti za delo v sektorju socialnega gospodarstva, vključno z zagotavljanjem praktičnih delovnih izkušenj;
  - (f) olajšajo prehod v zaposlitev z zagotavljanjem ukrepov za delodajalce in zaposlene, kot so spodbude za zaposlovanje, podpora pri iskanju zaposlitve in po njej, mentorstvo, svetovanje, spodbujanje ohranjanja zaposlitve in napredovanja.

DOSTOP DO OMOGOČITVENIH IN OSNOVNIH STORITEV

- (12) Državam članicam se priporoča, naj zagotovijo:
- (a) učinkovit in enak dostop do omogočitvenih storitev, tudi v skladu z načeli kakovosti, opredeljenimi v prostovoljnem evropskem okviru kakovosti za socialne storitve;
  - (b) ohranjanje neprekinjenega učinkovitega dostopa do osnovnih storitev, vključno z energijo;
  - (c) odpravo finančnih in nefinančnih ovir za učinkovit dostop do omogočitvenih in osnovnih storitev.

INDIVIDUALIZIRANA PODPORA

- (13) Z namenom odprave različnih ovir za osebe, ki nimajo zadostnih sredstev, pri socialnem vključevanju ter za tiste, ki lahko delajo, pri zaposlovanju se državam članicam priporoča, naj razvijejo individualiziran pristop in usklajujejo zagotavljanje storitev, tako da:
- (a) izvajajo večdimenzionalno oceno potreb, pri kateri se preučijo ovire za socialno vključevanje in zaposlovanje, opredelijo omogočitvene in osnovne storitve, potrebne za odpravo navedenih ovir, ter določi potrebna podpora; in

- (b) na podlagi tega najpozneje v treh mesecih od dostopa do minimalnega dohodka pripravijo načrt vključevanja, v katerem bi bilo treba:
- (1) opredeliti skupne cilje in časovnice;
  - (2) določiti sveženj podpore, prilagojen potrebam posameznika, ki vključuje aktivne ukrepe trga dela in/ali ukrepe za spodbujanje k socialnemu vključevanju;
  - (3) določiti osebo, odgovorno za zadevo, ali enotno kontaktno točko, ki bo zagotavljala stalno podporo, organizirala pravočasno napotitev na ustrezne službe in redno nadzirala napredek pri izvajanju načrta vključevanja;
- (c) v primeru dolgotrajno brezposelnih oseb, ki nimajo zadostnih sredstev, pregledati in po potrebi prilagoditi obstoječi dogovor o vključitvi v zaposlovanje v skladu s Priporočilom o vključevanju dolgotrajno brezposelnih na trg dela, da se dopolni z elementi načrta vključevanja iz točke (b).

UPRAVLJANJE, SPREMLJANJE IN POROČANJE

- (14) Za učinkovito zasnovano in izvajanje zanesljivih socialnovarstvenih mrež na nacionalni, regionalni in lokalni ravni se državam članicam priporoča, naj:
- (a) preprečijo vrzeli, prekrivanja in razdrobljenost različnih prejemkov in sistemov, da se zagotovi skladen sveženj dohodkovne podpore, aktivacijskih ukrepov in omogočitvenih storitev;
  - (b) okrepijo operativne zmogljivosti organov, pristojnih za dohodkovno podporo, služb za zaposlovanje in izvajalcev omogočitvenih storitev, ter izboljšajo njihovo sodelovanje, tudi z izmenjavo podatkov in spodbujanjem nadaljnjih modelov integriranih storitev;
  - (c) opolnomočijo ustrezne deležnike, kot so regionalni in lokalni organi, socialni partnerji, organizacije civilne družbe in akterji socialnega gospodarstva, da lahko učinkovito sodelujejo pri zasnovi, izvajanju, spremljanju in ocenjevanju sistemov minimalnega dohodka;
  - (d) zagotovijo ustrezno financiranje socialnovarstvenih mrež na način, ki je skladen s splošno vzdržnostjo javnih financ.

(15) Za boljšo podporo oblikovanju politike se državam članicam priporoča, naj:

- (a) stalno spremljajo izvajanje politik dohodkovne podpore, zlasti minimalnega dohodka, in s tem povezanih ukrepov za aktivacijo na trgu dela, ter dostopa do storitev, med drugim z izboljšanjem razpoložljivosti in kakovosti zadevnih podatkov, razčlenjenih po spolu, starosti in po možnosti po invalidnosti, na vseh ravneh upravljanja in z izvajanjem rednih ocen, ter izvajajo prilagoditve za najučinkovitejše doseganje ciljev tega priporočila;
- (b) ob spoštovanju pravil o varstvu podatkov razvijejo ali okrepijo mehanizme, ki omogočajo spremljanje socialnega vključevanja oseb, ki nimajo zadostnih sredstev, ali njihovega prehoda v zaposlitev;
- (c) redno obveščajo Komisijo o sklopu sprejetih ali načrtovanih ukrepov za izvajanje tega priporočila, po potrebi na podlagi obstoječih nacionalnih strategij, načrtov ali poročil, vključno s tistimi, predloženi v okviru obstoječih mehanizmov poročanja, na primer odprte metode koordinacije, evropskega semestra ter drugih ustreznih mehanizmov načrtovanja in poročanja EU; prvo poročilo bi moralo vključevati rezultate in priporočila v okviru ocen iz točke (a).

(16) Svet pozdravlja namero Komisije, da bo:

- (a) še naprej sodelovala z državami članicami v Odboru za socialno zaščito pri delu v zvezi s primerjalnim okvirjem minimalnega dohodka ter povečanjem razpoložljivosti in primerljivosti zadevnih kazalnikov in podatkov;
- (b) okrepila vzajemno učenje ter razširjanje rezultatov in dobrih praks med državami članicami;
- (c) na podlagi dokumentov iz odstavka 15, točka (c), in v okviru Odbora za socialno zaščito redno pregledovala napredek pri izvajanju tega priporočila, v tesnem sodelovanju z Odborom za zaposlovanje in mrežo javnih zavodov za zaposlovanje glede dostopa do vključujočih trgov dela, ter vsake tri leta pripravila skupno poročilo z Odborom za socialno zaščito o napredku pri izvajanju tega priporočila;

- (d) spremljala napredek pri izvajanju tega priporočila v okviru evropskega semestra, tudi v sodelovanju z Odborom za socialno zaščito;
- (e) pregledovala ukrepe, sprejete kot odgovor na to priporočilo, zlasti glede učinka na zmanjšanje revščine in socialne izključenosti, povečanje stopnje zaposlenosti in izboljšanje udeležbe v usposabljanju, ter poročala Svetu do leta 2030.

(17) Priporočilo 92/441/EGS se nadomesti s tem priporočilom.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik/predsednica
